

José Schraven

...rie keer per jaar
...t de leer-
...de toet-
sen. Analyseren hoe het kind leest en wat de problemen zijn, is onmisbaar om vervolgens goede hulp te kunnen bieden. Er wordt dan niet alleen gekeken of het kind een A-, B- of C-score heeft (of op beheersings- of instructieniveau zit), maar het is minstens zo belangrijk om te kijken wat er goed en wat er fout gaat.

en het doorleesniveau

Doorleesniveau

In dit artikel wordt het gebruik van het *doorleesniveau* besproken. Hiermee kunnen we het oefenniveau beter in kaart brengen en dus ook beter aansluiten bij de instructiebehoefte van het kind. Aan de hand van twee gangbare toetsen voor technisch lezen (AVI en DMT) zal ik dit nu illustreren.

AVI-toetsen

Bij de AVI-toetsen moeten de kinderen teksten lezen van AVI 1 tot en met AVI 9. Deze kaarten zijn gemaakt in een opklimmende moeilijkheidsgraad. Bij elke kaart wordt aangegeven hoeveel fouten je mag maken en hoeveel tijd je mag lezen voor het beheersings-, instructie- of frustratieniveau.

De testafnemer noteert precies de tijd, het aantal fouten en wat er fout gaat. Hoe men met deze gegevens kan omgaan, is heel interessant.

Als het aantal fouten overschreden wordt, kan er geen volgende kaart gelezen worden. Het technisch leesniveau wordt dan te moeilijk. Het blijft zinvol om te kijken naar het soort fouten dat gemaakt wordt. Zijn het alleen kleine fouten? Of weet het kind de woorden niet te ontsleutelen? Als steeds bepaalde kleine woorden fout gaan, kan het zinvol zijn om een kaart verder te laten lezen om de ontsleutelingsproblemen of het oefenniveau preciezer in kaart te kunnen brengen.

Tips uit en voor de praktijk

- In de praktijk zien we vaak dat het kind niet de volgende kaart mag lezen als het aantal fouten (van beheersingsniveau) nog niet overschreden is, maar de tijd wél. Dat is jammer. We missen zo inhoudelijke informatie. We hebben op deze manier te weinig gegevens om het kind vervolgens goed verder te helpen en goed op niveau te laten oefenen. We weten dat het nog niet zo snel leest, maar wel redelijk nauwkeurig. Welk type woorden het kind nog moet leren ontsleutelen, is onduidelijk, want het deed bijna alles goed. Het risico bestaat zelfs dat het kind in het verkeerde instructieniveau moet lezen en zo helemaal niet verder komt.
- Zowel goede lezers als minder goede lezers moeten te vaak op een te makkelijk niveau oefenen.

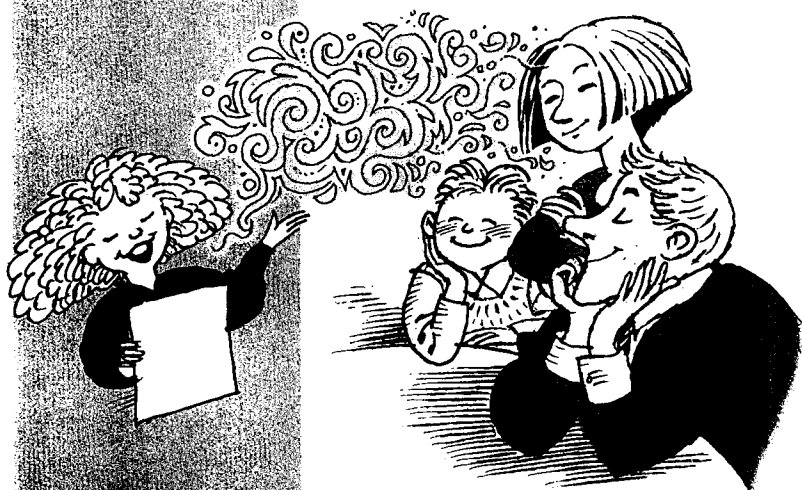
Een voorbeeld

Jan leest kaart AVI 5 in 2.06 (grenswaarde 1.50) en hij maakt 3 fouten (grens 5 fouten) (Struiksmat). Kaart AVI 6 leest hij in 1.51 (grenswaarde 1.30) en hij maakt 3 fouten (grens 4 fouten). We zien dat we hier te maken hebben met een kind dat minimaal op niveau AVI 7 moet oefenen (en niet op AVI 5). Als het kind dit niet doet, bestaat zelfs het gevaar dat het niet verder komt, omdat het te eenvoudige teksten krijgt.

Literatuur

- A. J. C. Struiksmā, A. van der Leij & J. P. M. Vieijra, *Diagnostiek van technisch lezen en aanvaardbaar spellen*, Amsterdam, 1997.
- J. L. M. Schraven, *Zo leer je kinderen lezen en spellen*, TGM, Zutphen, 2001.

Er zijn kinderen die rustig praten, rustig lezen, mooi op toon lezen, enzovoort. Bij deze kinderen merk je dat ze goed kunnen ontsleutelen. Als er geoefend wordt met moeilijkere teksten, dan heeft dit een positief effect op het lezen van wat minder moeilijke woorden van het lagere niveau. Het tempo gaat niet omhoog door eenvoudige teksten te blijven aanbieden.

Doorleesniveau

Het *doorleesniveau bij AVI* houdt in dat de volgende AVI-kaart aangeboden wordt, zolang het aantal fouten niet overschreden wordt. Alleen als de tijd fors overschreden wordt, stopt men ook. Zeker als dan de woorden gespeld gaan worden, omdat het kind de woorden niet in één keer kan overzien. *Kwalitatief kijken* blijft heel belangrijk om de goede beslissing te kunnen nemen.

Een ander groot gevaar is *demotivatie*. De kinderen weten heel goed wat de AVI-toetsen inhouden. Als ze onnodig op een te laag niveau oefenen, is dit niet uitdagend meer.

Drieminuuttoets (DMT)

De DMT heeft drie kaarten. Ook bij deze kaarten moeten tijd en fouten genoteerd worden. Per kaart moet na één minuut gestopt worden. Het aantal fouten wordt van het totaal aantal gelezen woorden afgetrokken en men weet hoeveel woorden goed gelezen zijn.

Tips uit en voor de praktijk

- Ook hier kan men meer te weten komen. Als het kind bij één minuut vijf of meer fouten gelezen heeft, dan stopt men met de betreffende kaart.
- Als het kind na een minuut nog géén vijf fouten maakt, trek dan een streep om aan te geven hoeveel woorden het kind binnen één minuut gelezen heeft, maar laat vervolgens het kind rustig verder lezen tot er vijf fouten gemaakt zijn. Dit is het *doorleesniveau bij de DMT*.
- Waren we gestopt na één minuut, dan weten we dat het kind een nauwkeurige lezer is, maar niet op welk onderdeel hij (of zij) nog extra instructie nodig heeft. Als we door laten lezen, zien we veel beter welk type woorden nog problemen geeft en dus instructie en oefening behoeft.
- Deze procedure kan voor kaart 1, 2 en 3 gehanteerd worden. Vooral bij de DMT 2-kaart en de DMT 3-kaart kan dat veel informatie en concrete oefenadviezen opleveren.

Bijwijzen met de vinger

Een handig hulpmiddel voor het nauwkeurig lezen is het *bijwijzen met de vinger*. De vinger richt het kijken en voorkomt dat woorden overgeslagen worden.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u bellen of schrijven met de auteur van dit artikel.

Mevrouw J. Schraven
Postbus 2215
7200 BE Zutphen
T 0575 - 51 2476